

Stručni rad

RAZVIJANJE FONOLOŠKE SVIJESTI POMOĆU RIMA

Melita Štangelj
Osnovna škola Stopiče

Sažetak

Sposobnost djece da prepoznaju rime važna je komponenta fonološke svijesti. Učenje engleskoga jezika pomoću rimovanih pričica, brojalica i pjesmica zabavan je, neusiljen, opušten i istovremeno nesvjestan način učenja jezika. Djeca pomoću rima uče intonaciju (izgovor jezika) i fonološke strukture (zvuk riječi). Zbog želje da se potakne razvoj fonološke svijesti učenika, u prvom razredu provela sam miniprojekt u kojem su upoznavali rime i igrali se njima na zabavan način. Učenici su poznatim vokabularom stvarali rime i pjesmice s rimom. Naučili su odabranu pjesmicu s rimom i na kraju je frontalno recitirali.

Ključne riječi: engleski jezik, miniprojekt, pjesmice s rimom

1. Uvod

Prepoznavanje riječi koje se rimuju i stvaranje rima važne su fonološke sposobnosti u ranom učenju engleskog jezika. Dokazano je da se tijekom slušanja dječjih pjesmica s rimom učenici na opušten način upoznaju s melodijom jezika, ritmom i strukturom riječi i rečenica. Čak i ako na početku ne znaju neke riječi, recitiranjem, pjevanjem i ponavljanjem rimovanih fraza mogu ojačati fonološku svijest. Osviještenost o slogovima i rimovanim zvukovima kasnije im pomaže da lakše nauče čitati. U ovom članku predstaviti ću vam miniprojekt razreda koji smo nazvali *Let's rhyme and have a great time*. Provela sam ga u siječnju (6 sati) u prvom razredu. U prvoj polovici školske godine učenici su naučili i usvojili mnoge riječi odabranih tematskih sklopova – boje, brojevi do 10, jesen, zima, životinje, obitelj, kuća, odjeća i nekoliko prijedloga (u, na, pod). Dakle, skup je bio dovoljno širok da smo se mogli početi igrati rimama. U sljedećim koracima predstaviti ću aktivnosti kojima smo ostvarili zadane ciljeve.

Učenici:

- prepoznaju riječi koje se rimuju
- stvaraju nove rime
- stvaraju jednostavne pjesmice s rimom
- nauče rimovanu pjesmicu i individualno ju recitiraju
- ocjenjuju svoj napredak.

2. To već znamo

Pozvala sam učenike u krug. Prva aktivnost bila je usmjerena na prisjećanje već poznatog vokabulara. Upotrijebila sam slikovne kartice (*flashcards*) koje su učenici postupno izvlačili iz vrećice. Svaki je učenik izvukao jednu karticu, imenovao ju i zadržao ju kod sebe do sljedeće aktivnosti.

Set slikovnih kartica: *cat, hat, dad, sad, frog, dog, log, mouse, house, blouse, bear, chair, hair, three, tree, bee, box, socks, fox*, prijedlozi: *in, on, under*.

1. Pronađi svoju obitelj

U toj aktivnosti učenici su tražili zajedničku glasovnu osobinu među izdvojenim riječima. Dok su se kretali prostorijom, poticala sam ih da što češće izgovaraju svoju riječ, pažljivo slušaju riječi drugih i formiraju skupine. Već tijekom aktivnosti ustanovili su da neke njihove riječi zvuče slično, da se rimuju. Grupe su obrazlagale u kojim se glasovima njihove riječi rimuju. Zatim sam ih ponovno potaknula da potraže još neku poznatu riječ koju bi mogli uključiti u svoju obitelj riječi, odnosno skupinu.

2. Potraži svoj par

Željela sam ukratko provjeriti jesu li svi dobro razumjeli pojam rime. Pozvala sam učenike natrag u krug. Ponovno su izvukli jednu sliku (iz niza slikovnih riječi) i svaki svoju imenovali. Parovi koji su se rimovali ušli su zajedno i predstavili se svojom rimom od dviju riječi.

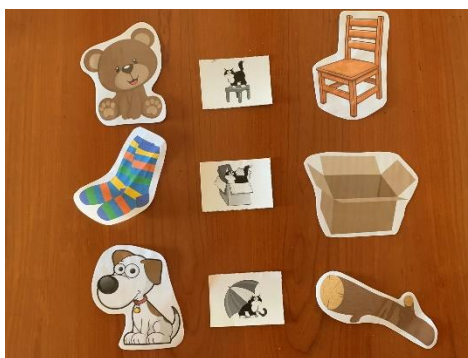
3. Stvarajmo rime i pjesmice s rimom (u skupinama, u parovima)

U toj aktivnosti učenici su sudjelovali u skupinama po troje. Svaka skupina dobila je jedan komplet slikovnog materijala. Uputa je bila ista za sve – upotrijebiti najmanje osam riječi i sastaviti rim. Isprva im je zadatak bio težak. Uz malo pomoći i uputa sastavili su zanimljive rime. Članovi skupine svoje su rime prezentirali frontalno.

Slika 1: Primjer stvorene rime.

Kasnije sam učenike podijelila u parove. Ovaj su put dobili konkretnije upute – sastaviti pjesmicu s rimom od šest riječi i tri prijedloga. Pokazala sam im svoj primjer. Tijekom samog rada nisu bile potrebne posebne upute. Svi su bili aktivni i vrlo kreativni. Nastale su fantastične rime.

Slika 2: Učiteljev primjer pjesmice s rimom.

Slika 3: Stvaranje rima u parovima.

4. Naučimo novu pjesmicu s rimom

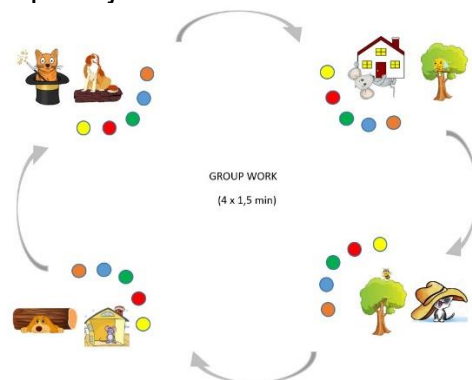
Engleske pjesmice s rimom izvrsne su za upoznavanje djece sa zvukom i ritmom engleskoga jezika. Odabrala sam jednostavnu pjesmicu s rimom koja lijepo sažima sve prethodne aktivnosti. U prezentaciju i učenje te pjesmice uključila sam prave predmete (realia) jer učenicima pružaju logičnije iskustvo učenja. Učenje pjesmice s rimom provedeno je prema metodi jeke (nastavnik kaže, učenici ponavljaju), a njezin se pojedini segment zbog konkretnog prikaza još bolje pamtio.

Slika 4: Predstavljanje nove rimovane pjesmice.

5. Utvrđujemo znanje o pjesmici s rimom

U prvom dijelu utvrđivanja pripremila sam radne postaje. Učenici su, podijeljeni u manje skupine, uglavnom (zbornu) ponavljali pojedine dijelove pjesmice koja se rimuje. Aktivnost se odvijala kružno (4 x 1,5 min), tako da je svaka skupina uspjela izvršiti zadatak na svakoj od četiri postaje.

Slika 5: Plan ponavljanja rimovanih pjesmica na postajama.

U drugom su dijelu utvrđivali znanje u parovima (ili po troje). Dobili su igru na ploči, dvije figure i kocku. Svaku slikovnu situaciju na kojoj su stali sa svojom figurom morali su imenovati nakon bacanja kocke.

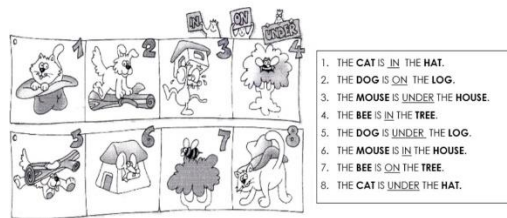

Slika 6: Igra na ploči.

Podijelila sam i slikovni tekst pjesmice s rimom za učenje i ponavljanje kod kuće. Dala sam upute kako će recitirati pjesmicu u školi i upoznala ih s kriterijima ocjenjivanja. Dodatno gradivo s konkretnim primjerom recitacije prenijela sam i na [internetsku ploču](#).

Kriteriji ocjenjivanja:

- Pravilnost imenovanja predmeta
- Pravilnost uporabe prijedloga
- Pravilnost izgovora

Slika 7: Pjesmica s rimom

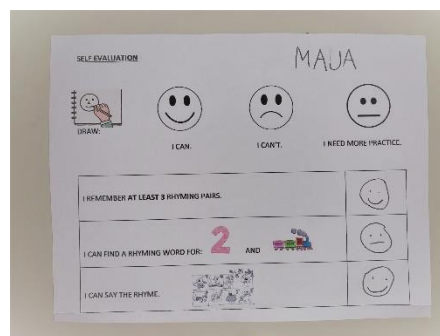
6. Predstavljanje i ocjenjivanje pjesmice s rimom

Nakon tjedan dana stanke rimovana pjesmica je predstavljena pojedinačno na satu uz slikovni tekst. Svako predstavljanje ocijenili smo zajedno prema kriterijima, a učenik je za svoje izlaganje dobio pečat »Excellent!«, »Good!« ili »Practice makes perfect!«

[Video](#) – Učenica recitira pjesmicu s rimom.

7. Na završetku projekta

Učenici su iznijeli svoje dojmove. Najviše im se sviđalo sastavljanje svojih pjesmica s rimom, a najmanje recitiranje pjesmica u školi. Glavni razlozi za onu šaćicu učenika koji su to istaknuli bili su strah od nastupa i trema. Na kraju su dobili listić za samoocjenjivanje. Pročitala sam im upute i tvrdnje, a učenici su ocjenjivali svoj napredak crtanjem znaka.

Slika 8: Listić za samoocjenjivanje.

3.Zaključak

Djecu je potrebno upoznati s jezikom na što maštovitiji i zabavniji način. Samo tako će ga zavoljeti, prihvatiti i rado nadograđivati. Na temelju povratnih informacija mogu zaključiti da su se učenicima aktivnosti svidjele. Tijekom projekta svi su bili aktivni i motivirani za rad, a ujedno su se i zabavili. Pokazali su veliku razinu kreativnosti i prije svega dobar osjećaj za prepoznavanje rimovanih zvukova i slogova. Igra s rimama toliko ih je oduševila da se i tjednima nakon završetka projekta još uvijek rado sjećaju parova koji se rimuju i pjesmica s rimom koje su sastavili. Tijekom obrade novih sadržaja učenici samoinicijativno i potpuno bez napora novim tekstovima dodaju rime. Mislim da smo provedenim aktivnostima učinili korak u pravom smjeru razvoja vlastite fonološke svijesti. U budućnosti ću svakako posvetiti još više aktivnosti poticanju tog načina rada.

4.Literatura

- [1.] Classroom strategies. Rhyming games. Dostupno na mrežnoj adresi: https://www.readingrockets.org/strategies/rhyming_games, (8. 3. 2022.).
- [2.] Fonološko zavedanje – kaj je, zakaj je pomembno in kako ga lahko razvijamo. Dostupno na mrežnoj adresi: <https://www.center-motus.si/fonolosko-zavedanje-kako-ga-razvijati/>, (8. 3. 2022.).
- [3.] Helen Doron English. Naj se poletna angleška zabava začne! Dostupno na mrežnoj adresi: <https://helendoron.si/blog/2019/07/10/naj-se-poletna-angleska-zabava-zacne/>, (8. 3. 2022.).
- [4.] Recitirajmo rimo in se učimo. Dostupno na mrežnoj adresi: <https://www.anglescina.org/ucenje-otroci/rime/>, (3. 3. 2022.).
- [5.] Fotografije (osebna arhiva).